אינן בכי יותן טעמא מאי לאו משום דלא אמרינן כיון דאיגלאי מילתא דהשתא ניחא ליה מעיקרא נמי ניחא ליה שאני התם דכתיב [1]כי יתן עד שיתן אי הכי רישא נמי התם [א]כדרב פפא דרב פפא רמי כתיב כי יתן וקרינן כי יותן הא כיצד בעינן כי יותן דומיא דכי יתן [א]מה יתן לדעת אף כי יותן נמי לדעת ת"ש [ב]דא"ר יוחנן משום [ג]רבי ישמעאל בן יהוצדק [ב]מנין לאבידה ששטפה נהר שהיא מותרת דכתיב [2]וכן תעשה לחמורו וכן תעשה לשמלתו וכן תעשה לכל אבידת אחיך אשר תאבד ממנו ומצאתה מי שאבודה הימנו ומצויה אצל כל אדם יצאתה זו שאבודה ממנו ואינה מצויה אצל כל אדם ואיסורא דומיא דהיתירא מה היתירא בין דאית בה סימן ובין דלית בה סימן שרא אף איסורא בין דאית בה סימן ובין דלית בה סימן אסורה תיובתא דרבא תיובתא [ד]והלכתא כוותיה דאביי °ביע"ל קג"ם א"ל רב אחא בריה דרבא לרב אשי וכי מאחר דאיתותב רבא הני תמרי דזיקא היכי אכלינן להו אמר ליה [ד]כיון [א] דאיכא שקצים ורמשים דקא אכלי להו מעיקרא יאושי מיאש מנייהו °[ה]יתמי דלאו בני מחילה נינהו מאי אמר ליה באגא בארעא דיתמי לא מחזקינן מוחזק ועומד מאי כרכתא מאי אמר ליה [ו]אסירן: כריכות ברה"ר הרי אלו שלו: אמר רבה ואפילו בדבר שיש בו סימן אלמא קסבר רבה סימן העשוי לידרס לא הוי סימן רבא אמר [ה]לא שנו אלא בדבר שאין בו סימן אבל בדבר שיש בו סימן חייב להכריז אלמא קסבר רבא סימן העשוי לידרס הוי סימן ואיכא דמתני להא שמעתא באנפי נפשה סימן העשוי לידרס רבה אמר לא הוי סימן ורבא אמר [ז]הוי סימן תנן כריכות ברה"ר הרי אלו שלו ברה"י נוטל ומכריז ה"ד אי דלית בהו סימן ברה"י מאי מכריז אלא לאו דאית בהו סימן וקתני ברה"ר הרי אלו שלו אלמא סימן העשוי לידרס לא הוי סימן תיובתא דרבא אמר לך רבא לעולם דלית בהו סימן ודקא אמרת ברה"י מאי מכריז מכריז מקום ורבה אמר מקום לא הוי סימן דאיתמר מקום רבה אמר לא הוי סימן ורבא אמר [ח]הוי סימן ת"ש כריכות ברה"ר הרי אלו שלו ברה"י נוטל ומכריז [ט]והאלומות בין ברה"ר ובין ברה"י נוטל ומכריז רבה היכי מתרץ לה ורבא היכי מתרץ לה רבה מתרץ לטעמיה בסימן ורבא מתרץ לטעמיה במקום רבה מתרץ לטעמיה בסימן כריכות ברשות הרבים הרי אלו שלו משום

דמדרשא

אינן בכי יותן. ולא אמרינן כיון דהשתא ניחא מהכי האי דעתא למעיקרא ותיהוי הכשר. וקשיא לרבא: כתיב כי יתן. ולא כתיב כי יותן: לדעת. שידע בנתינה והוכשר בעיניו ועודהו הטל עליהן עדיין הן בנתינתו: ממנו. קרא יתירא הוא לאשמועינן שאינו אבוד אלא הימנו: ואיסורא דומיא דהיתירא. כיון דמחד קרא ילפינן מצויה אצל כל אדם שיחזיר ושאינה מצויה יזכה בה איתקושי אתקוש להדדי זו לאיסורא וזו להיתירא: מה היתירא. שאינה מצויה לא חילק בין שיש בה סימן לשאין בה סימן: אף איסורא. דמצויה אצל כל אדם לא חילק בין אין סימן דכי ידע מיאש ליש סימן דלכי ידע לא מיאש וכי היכי דיש סימן אסירא כי אין סימן נמי אסירא היכא דאיכא למימר לא ידע דנפלה קודם שבאת ליד זה: יע"ל קג"ם. סימני הלכות הן. יאוש שלא מדעת דהכא. עד זומם למפרע הוא נפסל בסנהדרין (דף כז.). לחי העומד מאליו בעירובין (דף טו.). קדושין שלא נמסרו לביאה בקדושין (דף נא.). גלוי דעתא בגיטא בגיטין (דף לב.). מומר אוכל נבילות להכעיס פסול לענין עדות בסנהדרין (דף כז.): הני תמרי דזיקא. שהרוח משיר: היכי אכלינן להו. הא לא מיאש. והא דנקט למיבעי בעיא מאחר דאיתותב רבא קשיא לי דבלא איתותב רבא איכא למיבעי דהא מודה רבא בכל דבר שחזותו מוכיח עליו חוץ מן התאנה מפני שנמאסת עם נפילתה ונראה בעיני דלא נקט לה אלא להרבות בתומר איסור כלומר מאחר דאיתותב אפילו בדבר שאין בו סימן כ"ש שאלו אסורין שיש בהן סימן: מעיקרא. מקודם נפילתו: יאושי מיאש. דיודע הוא שהרוח משיר מהן והשקצים מזומנים לאוכלן: יתמי. קטנים שאין הפקירן הפקר: באגא בארעא דיתמי לא מחזקינן. אין עלינו להחזיק כל הבקעה בחזקת הקרקע של יתומין ולאסור כל התמרים משום ספק קרקע של יתומים אלא הולכין אחר הרוב: מוחזק ועומד מאי. קרקע עצמה של יתומין מאי: כרכתא מאי. דקלים הכרוכין ומוקפין בגדר של אבנים סביב שאין שקצים ורמשים נכנסין שם: העשוי לידרס. שהמקום שהוא שם רגיל בדריסת בני אדם והחפץ נמוך ונוח לידרס: לא הוי סימן. שאין בעליו סומך לתת בו סימן מימר אמר נשתת הסימן בדריסת הרגלים: ברה"י. כגון בשדה זרועה שאין רוב בני אדם דורכין בה ויש מיעוט שהולכין בה: ה"ג אי דלית בהו סימן ברה"י מאי מכריז. כלומר כי מכריז זה מצא אבידה מאי מכריז שיוכל ליתן האובד סימן בה: מכריז מקום. ואינו מכריז שם האבידה אלא שם המקום מי שאבדה ממנו אבידה במקום פלוני יבא ויאמר מה איבד וזה בא ואומר אבדתי שם חפץ פלוני: והאלומות. עומרים גדולים: רבה היכי מתרץ לה. רבה דאמר טעמא דרה"ר משום דנדרס מאי שנא אלומות: ורבא. דמוקים לכריכות כשאין בו סימן מאי שנא כריכות ומאי שנא אלומות: רבה מתרץ לטעמיה. דטעמא [ו]דרשות הרבים לכריכות משום סימן ובדבר שיש (א) בה סימן: במקום. טעמא דכריכות [ז]ברשות הרבים משום מקום ובדבר שאין בו סימן:

דמדרשא

איסורא דומיא דהתירא. מה שמתיר אבודה ממנו ומכל אדם ע"כ לא איצטריך קרא בידע וממיאש דהא אפילו כמצויין אצל כל אדם מותרת ביאוש אלא לא אצטריך אלא כי לא ידע ואע"ג דלכי ידע לא מתיאש אפי' אם יש בו סימן כיון שהיא אבודה מכל אדם ה"נ איסורא דהיינו מצוייה אצל כל אדם דאסור כה"ג דלא (ב) ידעינן דמיאש בין יש בו סימן בין שאין בו סימן ואין להתיר אלא דמיאש קודם דאתא לידיה דשריא רחמנא: מאחר דאיתותב רבא כו'. בשלמא לרבא אע"ג דאותם שתחת האילן או בסמוך לאילן אסירי דחזותו מוכיח עליו אבל תמרי שהרוח מוליכן ברחוק דלא שייך חזותו מוכיח עליו אע"פ שבעלים סבורין שיפלו תחת האילן מ"מ אם היו יודעין שהרוח מוליכן מרחוק היו מתיאשין אלא לאביי הא הוי יאוש שלא מדעת שהבעלים סבורים שיפלו תחת האילן ולא יקחום עוברי דרכים משום דחזותו מוכיח עליו ומשני דאפילו אותן שתחת האילן שרו אפילו לאביי [ח]באתרא דשכיחי שקצים ורמשים דמיאש וצ"ל דעבידי דנתרי כמו תאנים דאל"כ היו אסורים לאביי דהוי יאוש שלא מדעת דאינו סובר שיפלו כיון דלא עבידי דנתרי כמו זתים וחרובים דאסור כיון דלא עבידי דנתרי: דלאו בני מחילה נינהו מאי. בשלמא לרבא כיון דלכי גלוי מילתא השתא נמי מיקרי יאוש: [ט]תיובתא דרבא. רבא ידע שפיר הך ברייתא כדמשמע לעיל (דף כא:) דקאמר בזוטו של ים כ"ע לא פליגי דשרי כדבעינן למימר לקמן אלא דלא דייק איסורא דומיא דהתירא: [ב] כרכתא מאי. אם יש גדר סביב האילן מי שרו אותם שהרוח מוליך אותן חוץ לגדר דרך עליו הלא הבעלים סבורין שכולן יפלו תחת האילן ושם ישתמרו משקצים ורמשים: אי דליכא סימן מאי מכריז. פירוש למה צריך להכריז המוצא מאחר שהאבוד אין בו סימן ליתן ומשני דזה מכריז שאותו שאבד יתן סימן מקום וכן לקמן (דף כח.) דקאמר כדי שילך שלשה ויחזור שלשה ויכריז יום אחד היינו נמי שהמוצא מכריז והאובד יתן סימן °אך קשה דבפרק אלו עוברין (דף מט: ושם ד"ה ויש) אמרינן ע"ה אין מכריזין על אבידתו והיאך אנו יודעין זה אם הוא של ע"ה ויש לומר דמיירי במוצא במקום דשכיח ע"ה ורש"י שפירש דהמוצא מכריז מקום שיאמר מצאתי חפץ במקום פלוני והוא יאמר חפץ פלוני ויקחנה ק"ק דהא תנן בפירקין (דף כח:) אמר אבידה ולא אמר סימנין לא אמר כלום אלמא במה שמכוין החפץ אינו סימן וי"ל דהתם נמי לאו משום שהוא חשוד לשקר שהפקיד חפץ אלא משום דא"ל כי היכי דלא אבדת חפץ ה"נ אימר אדם אחר הפקיד אבל הכא מהדרינן דאין רגילות ששני בני אדם אבדו חפץ זה כזה ובמקום אחד ולפרש"י הוה מכריז מקום דהכא פירושו ממש דומיא דמכריז מנין דשלהי פרק קמא (דף כ:): ורבה אמר מקום לא הוי סימן. ולפי דסבירא ליה לרבה מקום לא הוי סימן הולך לומר דסי' העשוי לידרס לא הוי סימן:

אין

עין משפט נר מצוה

יט א מיי' פי"א מהלכות טומאת אוכלין הל' ב ופי"ג הלכה א:

כ ב מיי' פי"א מהלכות גזילה ואבידה הלכה י סמג עשין עד טוש"ע ח"מ סי' רנט סעיף ז:

כא ג ד מיי' פט"ו מהל' גזילה ואבידה הל' ט"ז סמג שם טוש"ע ח"מ סי' רס סעיף ו:

כב ה מיי' שם הל' ח סמג שם טוש"ע ח"מ סי' רסב סעיף ח:

כג ו מיי' שם:

כד ז ח מיי' שם הל' י ופי"ג הל' ה סמג שם טוש"ע שם סעיף ט וסי' רסו סעיף ז:

◆

רבינו חננאל

יותן: פי' סימן העשוי לידרס כגון קשירת כריכות וכיוצא בהן שאם ידרסו יותרו הקשרים ובטל הסימן. וקתני סימן העשוי לידרס רבה אמר לא הוי סימן ודינו כדין דבר שאין בו סימן ורבא אמר הוי סימן. ואקשי' עליה דרבא ממתני' דקתני כריכות ברשות הרבים הרי אלו שלו ברשות היחיד נוטל ומכריז מאי לאו דאית בהו סימן העשוי לידרס וברשות הרבים דשכיחי רבים דדרסי עליה ובטיל מיאש לפיכך הרי אלו שלו אבל ברשות היחיד דלא מידרסי חייב להכריז אלמא סימן העשוי לידרס לא הוי סימן ודחי רבא לא מתני' בדליכא בהו סימן כלל וברשות היחיד אמאי מכריז מכריז מקום שהמקום הוא הסימן. ורבה אמר מקום לא הוי סימן. פי' מינשתפי מתגלגלין ברגלי בני אדם. פי' כיון דיקירי לא מינשתפי כיון שהן כבדים אינן מתגלגלין ברגלי בני אדם

מסורת הש"ס

א) קדושין נט., ב) לקמן כ., ג) [נ"ל ר' שמעון וכ"ה בילקוט], ד) [קידושין נב. בבא קמא עג. סנהדרין כז.], ה) [פסחים נ:], ו) ס"א דרה"י, ז) ס"א ברה"י, ח) ס"א כיון דאיסורא אתרא, ט) [נ"ל קודם ד"ה מאחר].

◆

תורה אור השלם

1 וְכִי יֻתַּן מַיִם עַל זֶרַע וְנָפַל מִנִּבְלָתָם עָלָיו טָמֵא הוּא לָכֶם: ויקרא יא לח

2 וְכֵן תַּעֲשֶׂה לַחֲמֹרוֹ וְכֵן תַּעֲשֶׂה לְשִׂמְלָתוֹ וְכֵן תַּעֲשֶׂה לְכָל אֲבֵדַת אָחִיךָ אֲשֶׁר תֹּאבַד מִמֶּנּוּ וּמְצָאתָהּ לֹא תוּכַל לְהִתְעַלֵּם: דברים כב ג

◆

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה רבה מתרץ וכו' שיש בו סימן: (ב) תוס' ד"ה איסורא וכו' דלא ידע דמיאש בין:

◆

גליון הש"ס

גמ' ביע"ל קג"ם. עיין שבת דף קנה ע"א תוס' ד"ה והלכתא: שם יתמי דלאו בני מחילה. עיין ב"ב דף קמג ע"ב תוס' ד"ה ולא: תוס' ד"ה אי דליכא כו' אך קשה. עיין תשובת רשב"ם סי' ר"ג:

◆

הגהות הגר"א

[א] גמ' דאיכא כו'. נ"ב מחמת מתיקותם. רמב"ם. משא"כ שאר פירות. מ"מ: [ב] תוס' ד"ה כרכתא כו'. נ"ב אבל הרמב"ם כתב אם הקפיד והקיף כו' שהרי גילה דעתו שלא מחל:

◆

מוסף רש"י

מנין לאבידה ששטפה נהר שהיא מותרת. הואיל ונתייאשו הבעלים (ב"ק סו.).